

กระดานข่าวงานวิจัยใช้ได้จริง :

พืชอาหาร พืชสมุนไพร

กลุ่มวิจัยพฤกษศาสตร์และพืชศาสตร์พืช
สำนักคุ้มครองพันธุ์พืช กรมวิชาการเกษตร

ประจำเดือนกุมภาพันธ์ 2566

หมากเล็บแมว (อูธรธานี)

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Ziziphus oenopolia* var. *brunoniana*
(C.B.Clarke ex Brandis) Tardieu.

วงศ์ RHAMNACEAE

ชื่ออื่น เล็บเหยี่ยว หนามเล็บแมว

ไม้พุ่มรอเลื้อยหรือไม้เลื้อย สูง 3 - 7 เมตร กิ่งก้านมีขนสีน้ำตาล หูใบเป็นหนามคู่หรือเดี่ยว หนามหูใบปลายโค้งเป็นรูปตะขอ ใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปไข่ รูปไข่แกมขอบขนานถึงรูปไข่แกมใบหอก กว้าง 2 - 4 เซนติเมตร ยาว 3 - 8 เซนติเมตร ปลายมนถึงแหลม โคนมน สมมาตรหรือไม่สมมาตร ขอบจัก หลังใบสีเขียวเข้ม มีขนสีขาวแกมเทา ท้องใบมีขนสีน้ำตาลหนาแน่น เส้นใบออกจากโคนใบสามเส้น ก้านใบยาว 6 - 10 มิลลิเมตร มีขนสีขาวแกมน้ำตาล ดอกออกเป็นช่อสั้นๆ ที่ซอกใบ ดอกขนาดเล็ก เส้นผ่านศูนย์กลางดอก 2 - 3 มิลลิเมตร ฐานดอกรูปถ้วย กลีบเลี้ยงสีเขียวอ่อน มี 5 กลีบ รูปสามเหลี่ยม มีขนสั้น กลีบดอกสีขาวแกมเหลือง มี 5 กลีบ รูปไข่กลับหรือรูปช้อน ยาวประมาณ 1 มิลลิเมตร จำนวนฐานดอกมี 5 พู เกสรเพศผู้ 5 อัน รังไข่รูปกลมถึงรูปไข่กลับแกมกลม มี 2 ช่อง ปลายยอดเกสรเพศเมีย 2 แฉก ผลสดแบบผลผนังชั้นในแข็ง รูปกลมถึงรูปไข่กลับแกมกลม เส้นผ่านศูนย์กลางผลประมาณ 4 - 5 มิลลิเมตร ผลอ่อนสีเขียว ผลแก่สีดำ

การกระจายพันธุ์ พบในประเทศเมียนมาร์ ลาว และกัมพูชา ประเทศไทยพบทุกภูมิภาค บริเวณพื้นที่เปิดโล่งขอบป่าไม่ผลัดใบ ป่าเบญจพรรณ ป่าเต็งรัง ที่สูงจากระดับทะเล 700 - 900 เมตร

การใช้ประโยชน์ ผลสุก รสหวานอมเปรี้ยวรับประทานเป็นผลไม้ ราก ผนกับน้ำทาหัวฝี เร่งให้หัวฝีสุกแล้วแตกช่วยให้แผลฝีแห้งเร็ว ทุกส่วน ฆ่ายาบำรุงร่างกาย ต้มน้ำดื่มเป็นยาบำรุงน้ำนมในแม่ลูกอ่อน

แหล่งอ้างอิง:

1. Chayamarit, K. 2005. Rhamnaceae (Ziziphus) in Flora of Thailand. Vol. 14(4): 577-587). The Forest Herbarium, Royal Forest Department. Bangkok, Thailand.
2. มานพ ผู้พัฒน์, ปรีชา ภากระเกิด, ขวัญใจ คำมุงคล และศรันย์ จิระกร. 2561. ป่าบุ่งป่าทาม ภาคอีสาน. สำนักงานหอพรรณไม้, กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช, กรุงเทพฯ.

ผู้เรียบเรียง : นางสาวปาจรีย์ อินทะชูป นักวิชาการเกษตรชำนาญการ